

weigerde medewerking, zo ook, naar het schijnt, Arnold Meyer. Wat tenslotte resulteerde was het voornemen om wéér een nieuwe partij op te richten, de Nationaal-Socialistische Volkspartij; volgens een der initiatiefnemers, mr. P. M. C. J. Hamer (een bijna vijftigjarige oud-beroepsmilitair die in Indië de ultra-rechtse Vaderlandse Club had helpen oprichten en die overigens een beruchte alcoholist was) diende die Volkspartij als 'Nederlands denkende en de kern van de Nederlandse natie vertegenwoordigende groep zonder verwijl' s lands leiding in handen te nemen.¹ Maar de oprichting ging niet door en de groep viel uiteen.

Wat bleef over? Alleen de NSB.

Aan die NSB en aan haar leider mankerde veel; de gebreken waren Schmidt en Scyss-Inquart niet onbekend. Dat de man die hun voorkeur kreeg, *niet* een bij uitstek capabele en krachtige persoonlijkheid was, bood overigens voordelen: men zou hem desnoods terzijde kunnen schuiven, men zou niet teveel last van hem krijgen en men mocht vertrouwen dat men, zonder al te veel weerstand te ontmoeten, hem en zijn beweging in een duidelijk Duits nationaal-socialistische richting zou kunnen ombuigen. Zulks vergde de inwilliging van vier desiderata: Mussert moest in onmiskenbare bewoordingen Hitlers directe leiderschap erkennen; hij moest Vrijmetselaren en Joden uit de NSB verwijderen; hij moest Himmlers vertrouwensman Rost van Tonningen in de leiding van de NSB opnemen en hij moest accoord gaan met de oprichting van een Nederlandse SS onder leiding van de jonge Feldmeijer. Waren die desiderata vervuld, dan zou de NSB gesteund worden bij haar verdere ontplooiing; aan een regering van NSB'ers werd niet gedacht: de vorming van zulk een regering zou het land in rep en roer brengen. Beter leek het, Mussert de kans te geven, zijn aanhang aanzienlijk uit te breiden; hier en daar zouden dan ook NSB'ers op hoge posten in het overheidsapparaat benoemd kunnen worden.

Bij dit beleid bleven andere bewegingen in den lande niet buiten beschouwing – ze kregen er juist elk een eigen functie in. De twee NSNAP'en zouden gebruikt worden om de NSB verder te nazificeren; discrete steun aan Arnold Meyers Nationaal Front zou de NSB tot verdubbelde activiteit aansporen en om datzelfde effect te bereiken, zou men de Nederlandse Unie een zekere mate van actie permitteren – voor een audiëntie voor de heren Homan, de Quay en Einthoven was het evenwel te vroeg. Misschien zouden die wat toeschietelijker worden als de NSB de evidente steun van de bezetter kreeg. Misschien liet zich te eniger tijd ook een combinatie vormen van of uit de NSB, Nationaal Front en de Unie. Scyss-Inquart had geen behoefte

¹ Brief, 9 aug. 1948, van P. M. C. J. Hamer aan H. G. Hey (Doc I-628, a-4).